

Jules ja Jim

(Wikipedia, lyhennelmä)

Jules ja Jim (ransk. *Jules et Jim*, Suomessa myös nimellä **Jules ja Jim – rakkauden hymy**) on François Truffaut'n ohjaama ranskalainen draamaelokuva vuodelta 1962. Se perustuu Henri-Pierre Rochén samannimiseen romaaniin.

Jules ja Jim oli Truffaut'n kolmas elokuva ja sitä pidetään yhtenä hänen parhaista ja rakastetuimmista elokuvistaan. Se oli myös ranskalaisen elokuvan uuden aallon merkittävimpiä elokuvia.

Kuvassa: Oskar Werner ja Jeanne Moreau

Rochén omaelämäkerralliseen esikoisromaaniiin perustuvassa elokuvassa eletään ensimmäistä maailmansotaa edeltäviä ja sen jälkeisiä vuosia (1912–1932). Kaksi nuori miestä, saksanjuutalainen Jules (Oskar Werner) ja ranskalainen Jim (Henri Serre) tapaavat Pariisissa vuonna 1912, ystävystyvät kauniin ja vapaamielisen Catherinen (Jeanne Moreau) kanssa ja rakastuvat häneen molemmat. Jules avioituu Catherinen kanssa, mutta sodan jälkeen heidän liittonsa kariutuu ja Jim tulee uudestaan kuvioihin, traagisin seurauksin.

Georges Delerue on säveltänyt elokuvan musiikin. Jeanne Moreau laulaa puolivälissä kappaleen "Le Tourbillon (de la vie)" (Elämän pyörremyrsky), sen säveltäjän Serge Rezvanin (salanimellä Boris Bassiak) säestäessä kitaralla.

Elokuva sai Britanniassa BAFTA-palkintoehdokkuuden parhaan vieraskielisen elokuvan kategoriassa.

Vuonna 1979 kolmekymmentä suomalaista elokuva-arvostelijaa ja -asiantuntijaa äänesti kaikkien aikojen sadasta merkittävimmästä elokuvasta, ja *Jules ja Jim* oli mukana heistä yhdentoista listalla. Vuonna 2018 BBC:n kansainvälinen asiantuntijaraati äänesti sen kaikkien aikojen sadan parhaan ei-englanninkielisen elokuvan joukkoon.

Epäsovinnainen kolmiodraama

(Harri Römpötti / Helsingin Sanomat 1.11.2008)

Kärjistäen voisi sanoa, että jos Jean-Luc Godard on Ranskan uuden aallon ohjaajista arvostetuin, niin Francois Truffaut on rakastetuin.

Jules ja Jim (Jules et Jim/Ranska 1961, 105 min.) on Truffautin hellityin klassikko. Truffautin kolmas ohjaus kertoo epäsovinnaisen kolmiodraaman. Ystävykset, saksalainen Jules (Oskar Werner) ja ranskalainen Jim (Henri Serre) rakastavat samaa naista, Catherinea (Jeanne Moreau), jolla on miesten Adrianmeren saarella ihaileman patsaan hymy.

Kolmikko tutustuu Pariisissa 1910-luvulla. Jules ja Jim ovat kirjailijoita, jotka viettävät joutilasta elämää, nyrkkeilevät, matkailevat, juhlivat ja keskusteleivat. Oikukas Catherine sopii heidän seuraansa. Hän pukeutuu mieheksi ja hyppää kesken kaiken Seineen.

Truffaut käyttää uuden aallon henkeen sopivasti niin uusia kuin vanhoja kerrontakeinoja - kertojanääntä, välitekstejä, dokumenttifilmejä, pysäytyskuvia, käsivarakameraa.

Kolmiodraamasta tekee epäsovinnaisen se, että ristiin rakastuminen ei revi rikki kaverusten ystävyyttä vaan pikemmin sitoo koko kolmikkoa yhteen. Siksi Jules ja Jim on sekä rakkauden että ystävyyden ylistys.

Se perustuu Henri-Pierre Rochén romaaniin, jonka taustalla oli kirjailijan kokema samanlainen kolmiodraama. Catherineen hahmo muistutti Truffautin äitiä. Aiemmissa elokuvissaan Truffaut oli viitannut maailmallista äitiään kohtaan tuntemaansa katkeruuteen, mutta nyt hän rakensi sopua.

Truffaut oli melkoinen naistenmies, "mies joka rakasti naisia", kuten yhden hänen elokuvansa nimi kuuluu. Dokumentissa hän sanoo, että miehet ovat lapsia, joita nainen vie. Catherine lopulta päättääkin, kumman miehen kulloinkin haluaa.

Julesin ja Jimin sielunmaisemaa leimaa ensimmäinen maailmansota. Kuvausten aikoihin Ranska oli juuri sotinut Algeriassa, Berliinin muuria rakennettiin ja Kuuban ohjuskriisi uhkasi maailmaa, joten maailmanpalon varjo puhutteli varmasti.

Truffautin elokuva rinnastuu toiseen saman aikakauden ja toveruuden suureen kuvakseen, Jean Renoirin Suureen illuusioon. Kun Renoir käsitteli luokkaeroja, Truffaut kuvaa sukupuolten suhteita. Molemmissa maistuu sotia edeltävän "belle époqueen" viattomuuden kirpeä menetys.